

**Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı**

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

gokhancetinkaya76@hotmail.com

Prof. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA

İSMAIL ABİ YARIN SABAH YARIŞM
VAR, STRESTEN KAFAMDAKİ HER ŞEY
BİRBİRİNE KARIŞTI !!! DİGİDİK DİGİDİK
MIYDI, BIGİDİK BIGİDİK Mİ?!!

VALLA BUDÜBEK BUDÜBEK
DİYE BİLİYORUM BEN...

YUGUDUK
YUGUDUK.

SINIFTA

$$2+2=?$$

EV ÖDEVİ

$$7^2 \times 5 - 8 = ?$$

SINAVDA

$$522(2x^3y) + 982,523 = ?$$

ADIL BİR SINAV !

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARINA İLİŞKİN ESASLAR

Sınıf içi değerlendirme'nin temel amacı öğretim sürecini desteklemektir. Bu yönüyle sınıf içi değerlendirme; öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek gereksinimlerine karar vermek, öğrenme sürecini desteklemek, öğrenme içeriğine karar vermek, öğrenme ve öğretme stratejilerine yönelik bakış açılarını değiştirmek için temel bir araçtır. Böylelikle ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme sürecine ve öğrenmenin niteliğine olan olumlu katkısı ile öne çıkan ve sınıf içi değerlendirme'nin temel öğelerinden olan biçimlendirici değerlendirme çerçevesinde, alışılmış dar kapsamından çıkarılıp daha geniş bir uygulama alanına taşınmış olur.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARINA İLİŞKİN ESASLAR

Ölçme ve değerlendirme sürecinin tasarlanması ve yürütülmesi sürecinde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur:

1. Tasarlanan değerlendirme araçları açık ve anlaşılır olmalıdır.
2. Değerlendirme araçları öğrencilerin düzeyine uygun olmalıdır.
3. Tasarlanan değerlendirme araçları farklı değerlendirme görev biçimleri içermelidir. Bu yönüyle geleneksel görev biçimlerinin (çoktan seçmeli, boşluk doldurma, kısa yanıtli soru vb.) yanında öğrencinin farklı bilişsel alanlarını etkin kılan, öğretim sürecinin bütününde öğrenme çıktısının pekiştirilmesi ve değerlendirilmesini sağlayan farklı görev biçimlerine (serbest çağrışım, bilgi aktarımı, ağ dizge) dengeli bir biçimde yer verilmelidir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARINA İLİŞKİN ESASLAR

4. Değerlendirme sürecinde öğrencilerin öz, akran ve küme değerlendirme yapabilmelerine olanak tanınmalıdır. Bu süreçte öğretmen, öğrencilerin amacın dışına çıkmaması için onlara öğrenme çıktılarının değerlendirilebilmesini sağlayacak ölçütler ve yapılandırılmış araçlar sağlamalıdır. Böylece öğrencinin var olan durumu ile hedef arasındaki boşluğu dolduracak biçimde yönlendirmeler (geri bildirim) yapılabilir.

5. Öğretim sürecinin her hangi bir anındaki kesit yerine sürece yayılan biçimlendirici değerlendirmenin temel bileşeni geri bildirimdir. Öğretmen değerlendirme sürecinde öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeli, bunları öğrencilere ve/veya velilere ölçme ve değerlendirme araçlarını kanıt göstererek betimleyici geri bildirim olarak sunmalıdır.

6. Nitelikli geri bildirim değerlendirici değil betimleyicidir. “Olmamış”, “böyle değil” gibi olumsuz ya da “çok güzel”, “aferin” gibi olumlu değerlendirici geri bildirim yerine “konuşma konusunun ana hatlarını açıkça ortaya koydu” gibi açık ve anlaşılır betimleyici geribildirim verilmelidir. “Ne”, “nasıl” ve “nedeni” açıklayan ayrıntılı betimleyici geri bildirim sağlanmalıdır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARINA İLİŞKİN ESASLAR

7. Okuma ve dinleme becerileri çoktan seçmeli, serbest çağrışım, özetleme gibi dolaylı değerlendirme görev biçimleri ile değerlendirilebilir. Konuşma ve yazma becerilerinin değerlendirilmesinde doğrudan üretim içeren değerlendirme görev biçimlerinden yararlanılabilir. Konuşma becerisinde üretim içeren öykü oluşturma/öykü tamamlama, görselden hareketle sözlü metin oluşturma, canlandırma vb. doğrudan değerlendirme araçları verilir. Yazma becerisinde belge doldurma, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, elektronik posta yazma, dilekçe yazma, öykü yazma/tamamlama vb. ölçme ve değerlendirme araçları verilir.

8. Öğrenci sınıf içi öğrenme sürecinde karşılaşmadığı bir değerlendirme görev biçimiyle sonuç değerlendirme sürecinde karşılaştığında o görev biçimi işlem basamaklarını tanımadığından başarısız olabilir. Bu yüzden sonuç değerlendirmede öğrencinin tanıdığı değerlendirme görev biçimleri kullanılmalıdır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF İÇİ DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE GERİBİLDİRİM

Geri bildirim öğrencilerin başarısını doğrudan etkileyen önemli bir bilgi kaynağıdır. Çünkü geri bildirim öğretmenlerin hem öğrencilerin konuyu kavrama düzeylerini anlamalarını sağlayan hem de öğrencilerin tam olarak kavrayamadıkları aşamalara yönelik farkındalık oluşturan; öğretmenlerin gerekli açıklama, örnekleme, geri dönüşlerle öğrenme durumlarını daha etkili kılmalarına olanak tanıyan işlevsel bir iletişim sürecidir (Çetinkaya ve Köğce, 2014).

Geri bildirim öğrencinin gelişimine katkı sunması için uygulamada göz önünde bulundurulması gereken ilkeler şunlardır (Çetinkaya, 2019):

1. Öğrenciye değil göreve odaklanılmalıdır.
2. Belirlenen hedefe odaklanılmalıdır. Hedef dışındaki birimlere geri bildirim sunmak öğrenciyi hedeften uzaklaştırır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF İÇİ DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE GERİBİLDİRİM

3. Değerlendirici geri bildirim değil, “ne”, “nasıl” ve “nedeni” açıklayan ayrıntılı biçimlendirici geri bildirim sağlanmalıdır.
4. Geri bildirim verirken öğrencinin gelişim düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencinin üstesinden gelebileceği birimlere geri bildirim sunulmalıdır.
5. Verilen geri bildirim açık ve anlaşılır olmalıdır.
6. Öğrencinin konuşması kesintiye uğratılmamalıdır. Öğrenci sözünü bitirdikten sonra geri bildirim verilmelidir.
7. Geri bildirim verilirken olumlu bir söylem yeğlenmelidir. Böylece öğrenci geri bildirim kaynağına olumsuz tutum beslemez ve geribildirim dikkate alır.
8. Akran geri bildirimi sürecinde öğrencilerin nasıl ve nelere geri bildirim vereceğine yardımcı olmak için yazılı yönergeler verilmelidir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF İÇİ DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE GERİBİLDİRİM

Konuşma ve yazma sürecini yönetebilmede öz bildirim görevinden yararlanır. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimleri yönetebilmede dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçim becerisinin gelişmesi için öğrenciye paragraf yazma görevi verilir. Konuşmasında ve yazısında da ön bilgisinden hareketle içerik oluşturabilmesi için sözcük ve kavram havuzundan seçerek konuşma/yazma görevi kullanılır. Öğrencinin konuşmasında sesini uygun bir biçimde kullanabilmesi için sunum yapma görevi verilir. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilmesi için sorulardan/kavramlardan/görsellerden hareketle sözlü metin oluşturma görevinden, yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilmesi için kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma görevinden yararlanılabilir. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilmesi için dikte görevi kullanılır. Konuşma ve yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilmesi/kendini uyarlayabilmesi için öz değerlendirme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ DİNLEME/İZLEME VE OKUMA BECERİSİNİ DEĞERLENDİRME GÖREV BİÇİMLERİ

1. Sözel çıkartmalı/çıkartmalı işlem2. Boşluk doldurma3. Harf/seslem silmeli çıkartmalı işlem4. Cümle Tamamlama5. Kısa yanıtli soru6. Serbest Çağrışım7. Yapılandırılmış özetleme8. Bilgi aktarımı9. Gereksiz sözcükleri çıkartma10. Metinsel birimleri sıralama	11. Metinsel boşluk12. Paragraflara uygun başlık yazma13. Çoktan seçmeli madde14. Eşleştirme15. Kümelere ayırma16. İki bileşenli maddeler17. Hata bulma18. Dikte19. Görsel oluşturma yönergesi20. Açık uçlu soru

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ KONUŞMA BECERİSİNİ DEĞERLENDİRME GÖREV BİÇİMLERİ

1. Soru-yanıt
2. Betimleme
3. Öykü oluşturma/öykü tamamlama
4. Yönerge
5. Tartışma
6. Sorulardan/kavramlardan/görsellerden yönelimle sözlü metin oluşturma
7. Canlandırma
8. Karşılıklı konuşma (diyalog)
9. Sunum yapma

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ YAZMA BECERİSİNİ DEĞERLENDİRME GÖREV BİÇİMLERİ

1. Sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma
2. Dikte
3. Belge doldurma
4. Cümle tamamlama
5. Cümle yazma
6. Not yazma/ kısa (dijital) ileti yazma
7. Elektronik mektup yazma
8. Dilekçe yazma
9. Rapor yazma
10. Paragraf yazma
11. Öykü yazma/tamamlama
12. Sorulardan/görsellerden/kavramlardan yönelimle metin oluşturma

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ TAMAMLAYICI DEĞERLENDİRME GÖREV BİÇİMLERİ

1. Proje	11. Öz değerlendirme
2. Öğrenci ürün dosyası (portfolyo),	12. Akran ve küme değerlendirme
3. Tanılayıcı dallanmış ağaç	13. Öz bildirim
4. Ağ dizge (grid)	14. Gelişim çizelgesi
5. Kavram haritası	15. Çoklu ortam tasarımı
6. Zihin haritası	
7. Sözcük ilişkilendirme	
8. Drama	
9. Öğretmen Gözlem Formu	
10. Sunum	

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ KONTROL LİSTESİ VE DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

1. Akıcılık kontrol listesi
2. Genel konuşma becerileri bütüncül dereceleme ölçeği
3. Tartışma görevi için sayısal derecelendirme ölçeği
4. Konuşma becerisi için çözümlemeli derecelendirme ölçeği
5. Öğrencinin Sunumunu Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı
6. Paragraf (İkna) Çözümlemeli Puanlama Anahtarı
7. Paragraf (Betimleme) Çözümlemeli Puanlama Anahtarı
8. Paragraf (İkna) Bütüncül Puanlama Anahtarı
9. Paragraf (Betimleme) Bütüncül Puanlama Anahtarı

**Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı**

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

gokhancetinkaya76@hotmail.com

Prof. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA